

Restaurering och kompletterande åtgärder inom Ammeråns vattensystem.

Länsstyrelsen Jämtland. 010-225 30 00. jamtland@lansstyrelsen.se

Ammeråns huvudfåra samt prioriterade biflöden

Krokom, Strömsund och Ragunda Kommun. HARO 40.

Projektområde

Ammerån

Ammeråns vattensystem är Indalsälvens näst största tillflöde och har sina källflöden uppe i Hotagsfjällen. Flera av åarna i vattensystemets övre delar (Storån, Hökvattsån, Lakavattsån och Läskvattsån) är Natura 2000 objekt. Den övre delen av Ammerån (Öjån och Storån) är av habitattypen "Mindre vattendrag" och mynnar i Hamnerdalssjön som bildar ett mångflikigt sjösystem tillsammans Fyrsjön av naturtypen "Ävjestrandsjöar".

Nedströms sjöarna flyter Ammerån igenom en alltmer markerad dalgång. Vattendraget är av habitattypen "Större vattendrag" och omfattar huvudälvfåran som Natura 2000 objekt. Två mindre sjöar av naturtypen "Ävjestrandsjöar" finns på den cirka 60 kilometer långa sträckan som har en total fallhöjd på 170 meter. Älvens karaktär växlar mellan vildmarkspräglade forssträckor och öppna selområden med uppodling och bebyggelse. Tack vare de kalkhaltiga bergarterna i området har Ammeråns vatten ett högt pH och stor buffertkapacitet. Detta har gett upphov till ett mycket rikt växt- och djurliv både i själva vattendraget och i omgivningarna. Älven omges till större delen av barrblandskog, vanligen av frisk typ.

Habitatarten flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) förekommer som ett av landets individtätaste bestånd i vattensystemets övre delar (Storån, Hökvattsån och Läskvattsån). Längs den aktuella älvsträckan finns en god bäverstam och habitatarten utter (*Lutra lutra*) har återkoloniserat området under senare år. Den del av fågelfaunan som är knuten till vattendraget innehåller arter som strömstare, småskrake, storskrake, knipa, häger och habitatarten fiskgjuse (*Pandion haliaetus*).

Fiskfaunan i Ammeråns mera strömmande partier domineras av harr. Flodkräfta (*Astacus astacus*) (ÅGP-art) förekommer i stora delar av Ammeråssystemet, främst i det stora selområdet uppströms Överammer. Övriga arter i Ammeråns strömmar är öring, elritsa, habitatarten stensimpa (*Cottus gobio*), lake, stäm och id. I sel och sjöar återfinns sjöfisksamhällen som är normala för området i övrigt. Dit hör abborre, gädda, mört, sik och lake. Mindre vattensalamander är påträffad på ett flertal ställen efter Ammeråns dalgång.

De lokala fiskevårdsområdesföreningarna har en av nyckelrollerna i vattenområdet som helhet. Dessa ingår i en förvaltningsstruktur som behövs för att tillgodose behovet av juridisk rättskraft. Samtidigt är de väl avgränsade ur ett fiske- och naturvårdsperspektiv i Ammeråssystemet. Där finns ett stort engagemang i fiske- och allmänna bevarandefrågor i och kring vattnen – samtidigt som vattenresurserna utgör en viktig utvecklingsfaktor i glesbygd.

Nästan hela vattensystemet har varit påverkat av rensningar under flottningsepoken. Verksamheten har orsakat förändrad morfologi och förändrade flödesförhållanden. Biotopvårdsåtgärder har genomförts på flera sträckor för att restaurera skadorna som flottningsrensningen orsakat och delar av Ammeråns vattensystem ingår i det pågående LIFE-projektet Ecostreams for LIFE. Men mycket arbete återstår i biflöden och delvis i huvudfåran.

Huvudfåra	Biflöden
<i>Ammerån</i>	<i>Läskvattsån</i>
<i>Storån</i>	<i>Lakavattsån</i>
	<i>Hökvattsån</i>
	<i>Laxsjönoret</i>
	<i>Gåxsjönoret</i>
	<i>Öjån</i>
	<i>Fyrån</i>
	<i>Halån</i>
	<i>Borgan</i>
	<i>Laxsjöbäcken</i>
	<i>Måån</i>
	<i>Gulån</i>
	<i>Färsån</i>
	<i>Klumpån</i>
	<i>Björnån</i>
	<i>Gisselåsan</i>
	<i>Ruggan</i>

Orsak till åtgärder

Den fysiska påverkan på vattendragen Ammeråns vattensystem härrör från historiska lämningar från flottningsepoken, vilket påverkar vattendragens hydromorfologi. Dammar utgör hinder för vattenlevande djur och rensningar och rätningar har påverkat morfologin och även inneburit minskad kontakt med svämplan och sämre livsmiljöer för många vattenlevande organismer. På många håll har även sidofåror stängts med ledarmar av sten och andra konstruktioner för att underlätta för timrets färd. Avsaknad av sidofåror kan ofta resultera i förlust av viktiga uppväxtmiljöer för fisk eftersom de i många fall utgörs av mindre och grundare strömvattenmiljöer med lagom vattenhastighet.

Vad vi vill förbättra

Vi vill i möjligaste mån förbättra hydromorfologin på de sträckor som är påverkade av rensningar och rätningar. Stenar och block återförs till vattendragen, lekbottnar återskapas och avstängda sidofåror återöppnas. Variationsrika miljöer återskapas i vattendragen och lämpliga livsmiljöer för fiskar och andra vattenlevande organismer uppkommer.

Det är också aktuellt att tillföra lekgrus för fisk på de platser där detta är en bristvara sedan flottledsrensningarna. Målet är att förbättra statusen på relevanta parametrar inom morfologi och i vissa fall konnektivitet för att möjliggöra att gällande miljö kvalitetsnormer ska kunna uppnås och följas i de berörda vattenförekomsterna. Vi förväntar oss att åtgärderna skapar bättre livsmiljöer för vattenlevande organismer och varaktiga geomorfologiska processer. Syftet är att återställa och upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som enligt Art- och habitatdirektivet utgjort grund för att området bör ingå i nätverket Natura 2000.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I planeringsarbetet ingår att förankra åtgärder och söka nödvändiga tillstånd. Utformningen av de faktiska åtgärderna kommer att avvägas mot andra intressen.

De aktiviteter som planeras är i huvudsak;

- Detaljprojektering av åtgärder.
- Inhämtande av nödvändiga tillstånd.
- Återställning av vattendragens form, substrat och strukturer på utvalda avsnitt.
- Konnektivitetsåtgärder vid dammar och vägtrummor.

Planerad uppföljning

Åtgärderna kommer att följas upp med drönarfotografering, elprovfisken, snorkelinventering och inventering av förändringar i morfologin.

I samverkan med

Projekten utförs i samarbete med berörda fiskevårdsområden.

Länkar

[Ammerån SE0720359 och Storån \(Ammerån alpin\) SE0720287.pdf](#)

[Hökvattsån SE0720371.pdf](#)